

1. ošetrovateľskej starostlivosti vo vybraných zariadeniach sociálnych služieb
2. úkonov dodržiavania liečebného režimu opatrovateľmi v zariadení sociálnych služieb v súlade s prílohou č. 4 k zákonu o sociálnych službách

1. POSKYTOVANIE OŠETROVATEĽSKEJ STAROSTLIVOSTI V ZARIADENIACH SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Ošetrovateľská starostlivosť v zariadení sociálnych služieb, sa v súlade s § 22 zákona č. 448/2008 Z. z. . o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnych službách), sa poskytuje alebo zabezpečuje vo vybraných druhoch zariadení sociálnych služieb:

- zariadenie pre seniorov,
- zariadenie opatrovateľskej služby,
- domov sociálnych služieb,
- špecializované zariadenie a
- **útulok¹.**

Podmienky poskytovania ošetrovateľskej starostlivosti v zariadení sociálnych služieb, rozsah a podmienky úhrady ošetrovateľskej starostlivosti a uzatváranie zmlúv o poskytovaní ošetrovateľskej starostlivosti upravujú osobitné predpisy, a to:

- § 7 ods. 8 a 10a [zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti.](#)
- § 3 ods. 15 [zákona č. 577/2004 Z. z. o rozsahu zdravotnej starostlivosti uhrádzanej na základe verejného zdravotného poistenia a o úhradách za služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti.](#)
- § 31 [zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve.](#)
- § 7a a § 8 ods. 10 zákona [č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.](#)

Ak má poskytovateľ sociálnej služby vo vyššie uvedených vybraných druhoch zariadení sociálnych služieb záujem poskytovať zdravotnú starostlivosť v rozsahu ošetrovateľskej starostlivosti priamo vlastnými zamestnancami **prijímateľom sociálnej služby, ktorí sú na základe indikácie lekára odkázaní na zdravotnú starostlivosť v rozsahu ošetrovateľskej starostlivosti**, je povinný splniť podmienky podľa § 10a zákona č. 576/2004 Z. z., vrátane **povinnosti požiadať Úrad pre dohľad nad poskytovaním zdravotnej starostlivosti o pridelenie číselného kódu zariadeniu sociálnej**

¹ Možnosť poskytovať ošetrovateľskú starostlivosť v útulku bola upravená s účinnosťou od 1.6.2024 [zákonom č. 120/2024 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony.](#)

pomoci² poskytujúceho ošetrovateľskú starostlivosť v súlade s § 20 ods. 1 písm. d) zákona č. 581/2004 Z. z., a to do ôsmich dní od zápisu do registra sociálnych služieb, ktorý vedie príslušný vyšší územný celok. Táto povinnosť sa vzťahuje aj na poskytovateľa sociálnej služby, ktorý nemá uzatvorenú so zdravotnou poisťovňou zmluvu o poskytovaní ošetrovateľskej starostlivosti v zariadení sociálnej pomoci v súlade s § 7a zákona č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Bez prideleného číselného kódu zariadeniu sociálnej pomoci nie je možné ošetrovateľskú starostlivosť zo strany poskytovateľa sociálnej služby poskytovať, a to ani v prípade, ak poskytovateľ sociálnej služby zamestnáva osoby spĺňajúce kvalifikačné predpoklady pre poskytovanie ošetrovateľskej starostlivosti. Rovnako nie je postačujúce ak má číselný kód pridelený zdravotnícky pracovník, ktorý je zamestnancom poskytovateľa sociálnych služieb – číselný kód musí mať pridelený poskytovateľ sociálnej služby.

2. POSKYTOVANIE ÚKONOV DODRŽIAVANIA LIEČEBNÉHO REŽIMU OPATROVATEĽMI V ZARIADENÍ SOCIÁLNYCH SLUŽIEB V SÚLADE S PRÍLOHOU Č. 4 K ZÁKONU O SOCIÁLNYCH SLUŽBÁCH

Novelou zákona o sociálnych službách vykonanou zákonom č. 120/2024 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia sa umožnilo poskytovanie sebaobslužných úkonov dodržiavania liečebného režimu uvedených v prílohe č. 4 časti I písm. f) druhom bode až piatom bode k zákonu o sociálnych službách aj opatrovateľkám/opatrovateľom v zariadeniach sociálnych služieb za splnenia ustanovených podmienok.

Ide o tieto úkony:

1. nákup liekov (bol možný aj podľa doterajšej právnej úpravy),
2. podávanie liekov a aplikácia mastí,
3. kontrola glykémie glukomerom,
4. odmeranie krvného tlaku, pulzu a telesnej teploty,
5. aplikácia liečiva subkutánne (napríklad inzulínu),
6. polohovanie (bolo možné aj podľa doterajšej právnej úpravy)

Podľa zákona účinného do 31.5.2024 mohli opatrovatelia/lky v zariadeniach sociálnych služieb v rámci poskytovania pomoci pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby poskytovať v rámci úkonov dodržiavania liečebného režimu iba úkony v súčasnosti upravené **v bodoch 1. a 6., t. j. nákup liekov a polohovanie. Tieto úkony môžu opatrovatelia aj v každom zo zariadení podmienenom odkázanosťou (podľa § 35 až 40 zákona o sociálnych službách) a pri domácej opatrovateľskej službe (podľa § 41 zákona o sociálnych službách) poskytovať aj naďalej.**

² [Vzor žiadosti o pridelenie kódu zariadeniu sociálnych služieb](#)
[Formuláre, vzory tlačív – Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou \(udzs-sk.sk\)](#)

Vyššie uvedené úkony podľa bodov 2. až 5. (t.j. podávanie liekov a aplikácia mastí; kontrola glykémie glukomerom; odmeranie krvného tlaku, pulzu a telesnej teploty a aplikácia liečiva subkutánne), môže podľa § 61 ods. 10 zákona o sociálnych službách poskytovať opatrovateľka/opatrovateľ v zariadení sociálnych služieb uvedenom v § 26, 35, 36, 38 a 39 zákona o sociálnych službách u prijímateľov tejto sociálnej služby, ktorí sú na základe indikácie lekára odkázaní na zdravotnú starostlivosť v rozsahu ošetrovateľskej starostlivosti vykonávať iba na základe písomného poverenia poskytovateľa sociálnej služby, a to len za splnenia nižšie uvedených právnych podmienok:

Písomné poverenie (vzor poverenia tvorí prílohu tohto usmernenia)

- **vydáva poskytovateľ sociálnej služby** uvedenej v § 26, 35, 36, 38 a 39 zákona o sociálnych službách, ak je zariadením, ktoré je oprávnené poskytovať ošetrovateľskú starostlivosť v rámci rozsahu poskytovanej sociálnej služby- má pridelený číselný kód zariadenia sociálnej pomoci poskytujúceho ošetrovateľskú starostlivosť, na návrh kvalifikovanej osoby zodpovednej za odborné poskytovanie ošetrovateľskej starostlivosti v súlade s § 20 ods. 1 písm. e) desiaty bod zákona č. 581/2004 Z. z., t.j. kvalifikovanej osoby zodpovednej za odborné poskytovanie ošetrovateľskej starostlivosti uvedenej v Žiadosti o pridelenie číselného kódu zariadenia sociálnej pomoci zariadenie sociálnych služieb².
- **musí obsahovať**
 - zoznam úkonov v rámci dodržiavania liečebného režimu v súlade s prílohou č. 4 bodmi 2 až 5 k zákonu o sociálnych službách, ktoré je opatrovateľka/opatrovateľ oprávnený vykonávať,
 - dobu platnosti poverenia, najdlhšie na obdobie 6 mesiacov (je možné ho udeliť aj opakovane).

Upozornenie:

Opatrovateľka/opatrovateľ je teda oprávnený vykonávať len tie úkony, ktoré sú uvedené v písomnom poverení, pričom kvalifikovaná osoba zodpovedá za odborné poskytovanie ošetrovateľskej starostlivosti a rozhoduje o tom, ktoré konkrétne úkony uvedené v prílohe č. 4 časti I písm. f) **bodoch 2 až 5** zákona o sociálnych službách môžu vykonávať **len opatrovatelia poskytovateľa sociálnych služieb, ktorý priamo poskytuje ošetrovateľskú starostlivosť vlastnými zamestnancami na základe prideleného číselného kódu zariadenia sociálnej pomoci poskytujúceho ošetrovateľskú starostlivosť. Opatrovatelia poskytovateľa sociálnych služieb, ktorý ošetrovateľskú starostlivosť iba zabezpečuje** (napr. prostredníctvom agentúry domácej ošetrovateľskej starostlivosti,) **nie sú oprávnení tieto úkony** dodržiavania liečebného režimu uvedené v prílohe č. 4 v písm. f) bodu 2 až 5 zákona o sociálnych službách **vykonávať u prijímateľov tejto sociálnej služby, ktorí sú na základe indikácie lekára odkázaní na zdravotnú starostlivosť v rozsahu ošetrovateľskej starostlivosti.**

- Ak opatrovateľka/opatrovateľ na základe písomného poverenia vykoná úkon **u prijímateľov tejto sociálnej služby, ktorí sú na základe indikácie lekára odkázaní na zdravotnú starostlivosť v rozsahu ošetrovateľskej starostlivosti** následne tento úkon s dátumom a časom jeho vykonania zapíše do opatrovateľskej dokumentácie. Na základe

tohto zápisu následne sestra alebo praktická sestra zaznamená tento úkon do ošetrovateľskej dokumentácie (do dekurzu).

V súlade so zákonom č. 576/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve, zápis do zdravotnej dokumentácie v súlade s § 21 ods. 3 písm. a) obsahuje dátum a čas zápisu a v súlade s § 21 ods. 3 písm. c) dátum a čas poskytnutia zdravotnej starostlivosti, ak je odlišný od dátumu a času zápisu.

Táto situácia nastáva pri vykonaní úkonu opatrovateľom/opatrovateľkou a následným zapísaním tohto úkonu do zdravotnej dokumentácie sestrou, praktickou sestrou (napr. ak o 5.00 bude podaný inzulín a následne bude tento úkon zapísaný do zdravotnej dokumentácie sestrou, praktickou sestrou o 7.00), je potrebné zapísať dátum aj čas jeho vykonania, ako aj dátum a čas zápisu do ošetrovateľskej dokumentácie.

- **Poskytovaním úkonov dodržiavania liečebného režimu podľa prílohy č. 4 sa však nenahrádza povinnosť vybraných druhov zariadení sociálnych služieb poskytovať alebo zabezpečovať zdravotnú starostlivosť v rozsahu ošetrovateľskej starostlivosti v súlade s § 22 zákona o sociálnych službách a príslušnými ustanoveniami § 35, 36, 38 a 39.**

Upozornenie (aktualizácia):

V prípade, ak ide o **poskytovanie úkonov dodržiavania liečebného režimu podľa prílohy č. 4** časti I písm. f) k zákonu o sociálnych službách (nákup liekov; podávanie liekov a mastí; kontrola glykémie glukomerom; odmeranie krvného tlaku, pulzu a telesnej teploty; aplikácia liečiva (napr. inzulínu) subkutánne a polohovanie) v rámci pomoci pri odkázanosti na pomoc inej osoby (§ 16 ods. 1 písm. d) zákona o sociálnych službách), **prijímateľovi sociálnej služby, ktorý nie je pri týchto úkonoch na základe indikácie lekára odkázaný na zdravotnú starostlivosť v rozsahu ošetrovateľskej starostlivosti, možno tieto úkony dodržiavania liečebného režimu poskytovať opatrovateľkou/opatrovateľom, bez potreby písomného poverenia** na vykonávanie týchto úkonov podľa § 61 ods. 10.

To znamená, že v takom prípade nemusí ísť o zariadenie sociálnych služieb poskytujúce zdravotnú starostlivosť v rozsahu ošetrovateľskej starostlivosti s prideleným kódom zariadenia sociálnej pomoci poskytujúceho ošetrovateľskú starostlivosť. **Úkony dodržiavania liečebného režimu podľa prílohy č. 4 možno teda (aj bez prideleného kódu zariadeniu sociálnej pomoci a poverenia opatrovateľiek) poskytovať v rámci pomoci pri odkázanosti na pomoc inej osoby (§ 16 ods. 1 písm. d) zákona o sociálnych službách), v rámci každej zo sociálnych služieb podmienených odkázanosťou (podľa § 34 až 41), ak sa poskytujú prijímateľovi sociálnej služby, ktorý nie je pri týchto úkonoch na základe indikácie lekára odkázaný na zdravotnú starostlivosť v rozsahu ošetrovateľskej starostlivosti.**

Usmernenie vypracoval:

Odbor sociálnych služieb, MPSVR SR, jún 2024

aktualizácia k 1. 3. 2026

VZOR**POVERENIE poskytovateľa sociálnej služby NA VYKONÁVANIE VYBRANÝCH ÚKONOV
DODRŽOVANIA LIEČEBNÉHO REŽIMU**

(podľa § 61 ods. 10 a prílohy č. 4 časť I písm. f) zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov)

Poskytovateľ sociálnej služby

Názov :

IČO:

Poskytovaná sociálna služba

Názov zariadenia:

ID (IS SoS):

Poverujem opatrovateľa/ku (meno a priezvisko), r.č. osoby na vykonávanie nasledovných úkonov dodržiavania liečebného režimu u prijímateľov sociálnej služby, ktorí sú odkázaní na ošetrovateľskú starostlivosť*:

-
-
-
-

Platnosť poverenia do:

(poznámka: maximálne na obdobie 6 mesiacov)

Odtlačok pečiatky a podpis poskytovateľa sociálnych služieb potvrdzujúci poverenie a vykonanie poučenia opatrovateľa/ky o jej postupe pri výkone úkonov dodržiavania liečebného režimu u prijímateľov sociálnej služby, ktorí sú odkázaní na ošetrovateľskú starostlivosť, na ktoré sa poveruje:

Dátum: Pečiatka a podpis:

Kvalifikovaná osoba zodpovedná za odborné poskytovanie ošetrovateľskej starostlivosti v zariadení, na návrh ktorej sa poverenie vydáva:

Meno a priezvisko:

Dátum: Podpis:

Podpis opatrovateľa/ky, ktorým potvrdzuje, že bol/a zamestnávateľom zrozumiteľne poučený/á o postupe pri vykonávaní úkonov dodržiavania liečebného režimu u prijímateľov sociálnej služby, ktorí sú odkázaní na ošetrovateľskú starostlivosť, na ktoré sa poveruje a že mal/a možnosť bez nátlaku a s dostatočným časom na slobodné rozhodnutie s poverením súhlasiť.

Dátum: Podpis:

* (1. podávanie liekov a aplikácia mastí, 2. kontrola glykémie glukomerom, 3. odmeranie krvného tlaku, pulzu a telesnej teploty, 4. aplikácia liečiva subkutánne (napríklad inzulínu),